

Ob stoletnici rojstva

Branko Marušič

277

IZVLEČEK

V članku *Ludvik Zorzut - briški narodopisec*, avtor opozarja na Zorzutove objave narodopisnega gradiva (v njegovi poeziji, v proznih in publicističnih prispevkih), zlasti o zemljepisnem območju Brd in Posočja.

ABSTRACT

In the article *Ludvik Zorzut - Brda folklorist* the author draws attention to Zorzut's publications of folklore material (in his poetry, prose and essays), especially from the geographical region of Brda and the Soča valley.

Slovenska javnost pozna Ludvika Zorzuta predvsem kot pesnika. O pesniku Zorzutu sta pisala največ Marijan Brecelj in Taras Kermauner. Brecelj ugotavlja, da korenini velik del Zorzutovih pesmi "rekel bi, v etnografiji", da opisujejo njegove pesmi "delo briškega človeka, vendar povsem tako, kjer se pesnik lahko razpiše o kaki etnografski posebnosti (penčanje češpelj, obiranje češenj, oranje in zasaditev novih vinogradov in nasadov)".¹ Pri poudarjanju vzgibov Zorzutovega pesniškega dela pa Kermauner ni tako določen, vendar sodi, da je Zorzut "lahkoten, prijazen, dobrosrčen, zase ne stremljiv, pač pa ljubeč svojo zemljo, narod, planine, kmete, rojake, vino, veselje."² Na podoben način pa je seveda mogoče označiti tudi Zorzutove prozne objave, v katerih - razumljivo - dobijo narodopisni ali kar domoznanski poudarki še večjo veljavo. Zorzut je svoje članke pisal na njemu lasten način. Igrive in lahkotne so njegove refleksije iz vsakdanjega ali prazničnega življenja slovenskega podeželja, vanje vnaša folklorno motiviko, krajinsko pa so v največji meri postavljene v rodna Brda. Desetletja dolgo ni menjal svojega sloga, prva objava *Božič v prognanstvu - Božič v domovini*³ pozna vse značilnosti kasnejših. Poleg rodnih Brd so krajine Zorzutovega pisanja še Vipavska dolina, Beneška Slovenija, alpski del Posočja, srednje Posočje okoli Kanala ob Soči, Cerkljansko in Pohorje. Osrednja so bila Brda, ki jim je posvetil prvo objavo in tudi zadnji načrt (članek Ivan Cankar in Brda)⁴, ki mu ga je preprečila smrt. Skozi obilico Zorzutovih objav želimo opozoriti na njegov prispevek za narodopisno poznavanje slovenskih krajev med Sočo in Idrijo, med Furlansko ravnino in Kambreškim pogorjem.

¹ M. Brecelj, v: L. Zorzut, Ptička briegarca, Celje 1974, str. 13.

² T. Kermauner, Poezija slovenskega zahoda I, Maribor 1990, str. 101.

³ Mladika I, 1920, str. 210-212.

⁴ J. Kragelj, Ludvik Zorzut, v: Koledar Mohorjeve družbe, (Celje) 1978, str. 132-133.

Ludvik Zorzut se je rodil 24. avgusta 1892 v Medani.⁵ V njegovi rojstni hiši se je skoraj natanko deset let prej rodil pesnik Alojzij Gradnik. Učiteljev sin je obiskoval v Gorici vadnico (1901-1904), prav tam pa tudi gimnazijo (1904-1913). Po maturi je stopil v goriško bogoslovje, študij je nato prekinil začetek vojne na Goriškem. V tistih majske dni leta 1915 je bil Zorzut v Medani. Tam ga je zajela italijanska okupacijska vojska, odgnala ga je v internacijo.

Živel je v raznih italijanskih krajih (Cremona, San Severino, Firenze), skušal pa je tudi nadaljevati študij na videmskem bogoslovju. Po kobariškem predoru (oktober 1917) je bil znova interniran, domov se je vrnil šele po koncu vojne. Opustil je bogoslovni študij. Ustvaril si je družino in se naselil v Mariboru ter v letih 1925-1941 služboval pri tamkajšnjem magistratu. Med drugo svetovno vojno se je pred Nemci umaknil v Videm pri Krškem, nato v Laško in Ljubljano ter se sredi leta 1944 naselil v Gorici. Tu je služboval pri Slovenskem Rdečem križu, od maja 1945 do septembra 1947 pa je bil referent za arhive in kulturno dediščino pri Okrožnem NOO za Goriško. Poldrugo leto je nato bil v Gorici zunanji sodelavec ljubljanskega Inštituta za narodnostna vprašanja. Potem je moral zaradi zahteve italijanskih državnih oblasti zapustiti Italijo. Preselil se je v Kanal ob Soči in tam živel do smrti, 27. aprila 1977. Na pobudo predsedstva slovenske vlade je postal konec junija 1949 uslužbenec Oblastnega ljudskega odbora za Goriško (sedež v Postojni) z nalogo skrbeti za kulturno dediščino. Po ukinitvi tega organa je bil krajši čas uslužbenec nižje gimnazije v Kanalu. Nato je deloval pri študijski knjižnici v Novi Gorici, postal vršilec dolžnosti ravnatelja okrajnega muzeja v Novi Gorici (danes Goriški muzej) in konec februarja 1954 odšel v pokoj.

Intenzivnost in obseg Zorzutovega zanimanja za briško domoznanstvo so v prvi vrsti določali mejniki življenjske poti. Tja do srede leta 1944 so bile Zorzutove objave prežete z mladostnimi vtisi in spoznanji, spomin na Brda so mu zbujali pregnanstvo v Italiji (1915-1918)⁶ in, seveda, emigrantska leta v Mariboru. V teh letih je bil Zorzut predvsem pesnik, vendar se tudi v objavljenih člankih kažejo vse njegove značilne teme. Že zgodaj je pisal o kolonatu, nanj je bolj opozarjal, kot pa da bi ga obravnaval s pravnih, gospodarskih in socialnih vidikov.⁷

Leta 1930 je bil objavljen tudi prvi Zorzutov opis Brd,⁸ podobnih je napisal v kasnejših letih še nekaj. Pisal je biografske oznake uglednih Bricev,⁹ pozornost pa je, zlasti kot pesnik, posvečal nekaterim cerkvenim praznikom (božič, velika noč)¹⁰ in običajem, ki so povezani s praznovanjem; posebno poglavje sta vinogradništvo in praznovanje sv. Martina,¹¹ zapisal je ta ali oni običaj ali pa

⁵ Življenjepisni podatki so povzeti po M. Breclj (n.o.m.); Upravni arhiv, Goriški muzej, Nova Gorica.

⁶ P. *Svoljšak*, Begunski odjek s soške fronte, v: *Jadranski koledar* 1991, str. 89-91.

⁷ Kolonski motivi iz Brd, *Mladika* 3, 1922, str. 325-327.

⁸ Brda, *Družina* 2, 1930, str. 139-141.

⁹ Prvo tako je objavil v Goriški straži (1924, št. 79) o duhovniku Ludviku Kumarju. Po drugi svetovni vojni je pisal o pesniku Gradniku, glasbeniku Antonu Simonitiju, apostolskem administratorju dr. Mihaelu Torosu in drugih.

¹⁰ Na primer pesmi Svetih treh kraljev ples (Mariborski večernik *Jutra* 1930, št. 90) in Velika noč v Brdih (*Novi list* 1930, št. 16).

¹¹ Pesem *Vendimska* (Goriška straža 1926, št. 62).

Ludvik Zorzut (edini s klobukom na glavi) med člani desete ekipe Slovenskega etnografskega muzeja leta 1953 v Kojskem na dvorišču župnišča (Foto B. Orel, 1953) ♦ Ludvik Zorzut (with hat) among the members of the tenth team of the Slovene Ethnographic Museum in the courtyard of the parsonage in Kojsko in 1953 (Photo by B. Orel, 1953) ♦ Ludovik Zorzut (l'unico con in testa il cappello) tra i componenti la decima equipe del Museo etnografico sloveno a Kojsko, nel cortile della casa parrocchiale (Foto B. Orel, 1953)

opozoril na nekatere briške gospodarske posebnosti (na primer na lupljenje češpelj).¹² Tja do konca druge svetovne vojne je bil izrazit ljubitelj, poln domotožja in skrbi za usodo rodnih krajev. Po osvoboditvi je postal poklicni varuh in raziskovalec kulturne dediščine rodnih in sosednjih krajev. Njegov članek Goriška Brda je izšel sicer še v času, ko je na Slovenskem divjala vojna.¹³ Toda že 22. junija 1945 je datirano Zorzutovo Poročilo o sedanjem stanju kulturnih vrednosti v Brdih.¹⁴ V njem je sicer posvetil večjo pozornost grajskim in cerkvenim objektom, splošne ugotovitve pa so tele:

¹² Pesem Briški češparji (Goriška straža 1927, št. 30).

¹³ Koledar Mohorjeve družbe (Celje) 1945, str. 77-81.

¹⁴ Goriški muzej (arhiv oddelka za zgodovino).

"Brda so zanimiva pokrajina, stisnjena med Sočo in Idrijco na stari avstrijsko-italijanski meji, med Sabotinom in Korminsko goro ter veljajo za najzapadnejši predel slovenske zemlje.

Kulturna podoba Brd se izraža v značaju zemlje (vinorodno-sadjerodno gričevje), v politični zgodovini (benečansko-avstrijski) in v socialni strukturi prebivalstva (vpliv oglejske cerkve, beneško-avstrijsko gospodstvo, beneška kultura v renesančni in baročni obliki, fevdalna kultura, furlanska zunanost).

Ob reki Idriji poteka sicer meja med Furlani (Italijani) in Slovenci, ni pa že v Brdih dveh umetnostnih izrazov. Brda teže preveč v Furlanijo, od koder so prihajali glavni tokovi vseh kulturnih udejstvanj. Tako prevladujejo v Brdih furlansko-beneški arhitekturni tipi v stavbarstvu (beneški barok v kamnoseštvu, slikarstvu in kiparstvu), severnjaški gotski tipi pričenjajo pa že nad Gorico po Soški dolini navzgor.

Cerkveni zvoniki v Brdih, z odprtimi linami, gradovi, hiše, stavbe (z izpahi = 'sbatafur') predstavljajo benečanski furlanski slog, tudi v oblačenju, v nošah je videti vzorce furlanskega kroja.

V splošnem predeli Krasa, Brd, severne Furlanije veljajo kot prehodno ozemlje dveh kulturnih obrazov, romanskih in gotskih oblik.

V Brdih samih nimamo ohranjenih - z izjemo oltarjev pri Sv. Križu nad Kojskem - nobenih znamenitih kulturnih umetnostnih spomenikov, znamenj, arheoloških najdb ali drugih posebnih umetnin.

Nekaj kulturnih vrednosti zasledimo po briških gradovih, prav malo pa v cerkvah (razen pri Sv. Križu). Med prvo svetovno vojno ni bilo odnešenih omembe vrednih spomenikov, pač pa med zadnjo totalitarno vojno zaznamujemo precejšnjo škodo, ko so po Brdih pustošile razne fašistične, nemške, kozaške in druge soldateske".

Po opisu stanja (gradovi Dobrovo, Vipolže, Kojsko, cerkev Sv. Križa pri Kojskem) se v zaključku poročila Zorzut zavzema, "da se po uradni oblastveni odredbi javno oznani ljudstvu o zbiranju oziroma o povračilu izgubljenih predmetov kulturne vrednosti, ki naj postanejo last naroda za bodoči muzej ali arhiv slovenskega ljudstva na Goriškem." To zamisel je začel uresničevati nekoliko kasneje, od poletja 1949 dalje.

V okviru referata za arhive in kulturne vrednosti goriškega okrožja je Zorzut deloval na področjih knjižničarstva, muzealstva in arhivistike; pridružil se je tudi boju za novo državno razmejitev med Italijo in Jugoslavijo. Pri tem je zlasti pozorno sledil poteku prihodnje meje na obronkih Brd.¹⁵ Delo, ki ga je opravljal po septembru 1947, ni bilo več tako izrazito starinoslovsko. Iz poročila,¹⁶ ki ga je septembra 1948 poslal Inštitutu za narodnostna vprašanja v Ljubljani, ugotavljamo, da je deloval zlasti v Beneški Sloveniji z nalogo sestaviti "imenski kataster", poleg tega je zbiral narodopisno gradivo, informacije o dnevnem življenju, sestavljal je seznam kulturnih spomenikov. Pri tem je ugotavljal, kako ljudem v Benečiji manjkajo nekateri slovenski priročniki (katekizmi, koledarji, molitveniki itd.). Predlagal je tiskanje zbornika o Beneški Sloveniji in tudi

¹⁵ Pod geslom "Vsa pota, ki peljejo v Gorico so slovenska" je opozarjal na problem pofurlanjenega Ločnika (Primorski dnevnik 14.6.1947, št. 317).

¹⁶ Goriški muzej (arhiv oddelka za zgodovino).

tiskanje posebnega krajevnega leksikona za slovensko Benečijo in Kanalsko dolino.

Napeti odnosi med Italijo in Jugoslavijo v času po uveljavitvi določil mirovne konference v Parizu seveda niso bili naklonjeni Zorzutovemu terenskemu delovanju v Beneški Sloveniji. Moral je v Jugoslavijo, kjer je nadaljeval z delom, ki ga je opravljal zlasti v letih 1945-1947. Usmeril se je predvsem na teren in z ugotavljanjem ter zbiranjem muzejskega, knjižničarskega ter arhivskega gradiva ustvarjal razmere za ustanovitev ustreznih poklicnih ustanov. Terensko delo je dalo nekaj pomembnih rezultatov. Na prvem mestu je gotovo rokopisna Topografija,¹⁷ v katero je po krajih, z območja (severna Primorska), na katerem je bil poverjenik za arhive in muzeje, vnašal podatke o gradivu.

Drug pomemben rezultat je bila zbirka muzejskega in arhivskega gradiva, ki je postavila temelje leta 1952 ustanovljenemu muzeju v Novi Gorici.¹⁸ 281

Tretja pomembna sestavina Zorzutovih prizadevanj pa so bile objave, ki so se od leta 1948 precej pomnožile; poleg člankov je objavljaj še narečno in narodopisno poezijo. Pri pisanju domoznanskih prispevkov po letu 1945 Zorzut ni spreminjal svojega sloga, očitno mu je bilo več do tega, da bi bili njegovi izsledki bližje manj zahtevnemu (koledarskemu) bralcu. Strokovno metodologijo je prepustil drugim. Tako seveda razumemo, da je spremljal slovenske etnologe med dvakratnim obiskom Brd (1953, 1958) predvsem kot organizator in informator, in ne kot raziskovalec. Vsaj kar zadeva Brda, je šlo Zorzutovo pisanje dalje po poti, ki jo je zastavil že v dvajsetih letih. Njegovi članki o Brdih so seveda zbir etnografskega, zgodovinskega, kulturno-zgodovinskega in sorodnega gradiva. V članku iz leta 1945 je izpovedal, da je obraz Goriške "diplomatičen v Brdih".¹⁹ Potem je nadaljeval s to serijo briških kramljanj, vendar bi iz te vrste navedli le nekaj naslovov. Daljši so koledarski prispevek Vsi bi v Brda radi,²⁰ prav tako koledarski je Ranjena Brda,²¹ časopisni Gorven in dol ven po Brdih,²² potem članka Kultura in omika v Brdih²³ in Pred sto leti v Brdih.²⁴ Nekak povzetek vsega je besedilo v knjižici Svobodni kmetje. Zgodovinska pot zadružnikov iz Fojane na Dobrovo. (1974). Sestavil jo je na podlagi gradiva, ki ga je pripravil njegov brat Ciril.

Od splošnih in večstranskih risov je potem prehajal na posamezne krajepise. Za prvo knjigo Krajevni leksikon Slovenije (1968) je opisal 45 briških naselij, posebej pa je pisal o Ločniku,²⁵ Podgori,²⁶ Prevalu,²⁷ okolici Krmina in

¹⁷ Prav tam.

¹⁸ L. Zorzut je postal l. 1952 v.d. ravnatelja okrajnega muzeja v Novi Gorici, ta pa je bil ustanovljen 5. 9. 1952.

¹⁹ Koledar Mohorjeve družbe, (Celje) 1945, str. 77-81.

²⁰ N.d. 1951, str. 159-167.

²¹ Jadranski koledar 1954, str. 76-80.

²² Soča 1955, št. 53; 1956, št. 2, 3, 6, 7, 8, 20, 21.

²³ V: Brda (Dobrovo 1958), str. 30-37.

²⁴ V: Ne dajmo se! (Dobrovo 1969), str. 33-51.

²⁵ Ločniška kronika, v: Soški tednik 1946, št. 17.

²⁶ Podgorski pevci v narodni noši, v: Soča 1948, št. 70.

²⁷ Sonce na Prevalu, v: Soča 1948, št. 45, 46.

Medane,²⁸ o Vedrijanu.²⁹ Dosti je pisal o praznovanju božiča v Brdih ("božična čuja"),³⁰ pri srcu pa sta mu bila briška velika noč³¹ in briški mesec maj.³² Opozarjal je na briško značilnost lupljenja češpelj,³³ omenil je "prčkanje grozdja",³⁴ pisal je o briških češnjah,³⁵ o streljanju proti toči v Brdih³⁶ in o zagovarjanju kačjega pika.³⁷ Precej je njegovih objav o briškem vinogradništvu,³⁸ v njih ostaja na ravni živahne in šegave (včasih tudi z rimo podkrepjene) informacije, pri čemer so nekatere etnografske navedbe bolj okras kot predmet temeljitejšega piščevega zanimanja. Vse tisto, kar je želel in znal povedati o briških vinogradnikih, je strnil v že omenjeni knjižici Svobodni kmetje.

282

Ludvik Zorzut je svojevrstna osebnost v slovenski kulturi 20. stoletja. Namenoma poudarjamo vseslovenski okvir, saj je bil razpet med Brdi in zahodno Slovenijo ter Pohorjem in Štajersko. Svojevrsten je bil kot pesnik, svojevrsten kot domoznanec (zdi se, da ta beseda najbolj ustreza značilnostim njegovega publicističnega pisanja). Kot publicist je pravzaprav začel delovati v času, ko se je zahodna Slovenija že otresla diletantizma, zlasti v zgodovinopisju, in ko je bil že mimo čas domoznanskih reportaž, ki so jih objavljale Bleiweisove Novice ter drugi sodasni slovenski časniki in časopisi. Ker je vendar med Zorzutovo poezijo in publicistiko cela vrsta vsebinskih vzporednic, ni neprimerno s Kermaunerjevo oznako, ki velja za Zorzutovo poezijo ("po duhu sodi v sredo 19. stoletja"),³⁹ označiti tudi njegovo domoznansko pisanje. Toda Zorzut je po drugi svetovni vojni vendar živel v posebnih razmerah. Bil je prvi, ki je oral ledino, in moral je, kljub poskusom iz prejšnjih desetletij, začeti znova. Sam se je svoje vrednosti dobro zavedal, ko je kako leto pred smrtjo zapisal v opravičilo in napotilo:

"Sedanji in poznejši pričevalci, pripovedniki, domoznanski pisci se bodo morali le temeljiteje poglobiti v žitje in bitje novo prerojenih Brd."⁴⁰

Zorzut ni napisal temeljitih študij na področjih zgodovine, etnologije, arhivistike ali konservatorstva, toda sleherni pregled teh ved in dejavnosti na

²⁸ Med Krminsko goro in Brdi, v: Soča 1948, št. 34, 35; Tam, kjer se hribje in ravnine strnejo, v: Koledar Mohorjeve družbe, (Celje) 1972, str. 100-106.

²⁹ Na Vedrem hribu, v: Koledar Mohorjeve družbe, (Celje) 1974, str. 82-87.

³⁰ Na primer: Pogašeno ognjišče (Božična čuja tli), v: Koledar Mohorjeve družbe, (Celje) 1966, str. 122-125.

³¹ Na primer: Velikonočni sprehodi po Brdih, v: Soča 1952, št. 244, 246, 247; Velika noč v Brdih, v: Družina 1973, št. 15.

³² Na primer: V Brdih je tako lep maj, v: Soča 1950, št. 142, 143.

³³ Nekoč so v Brdih lupili češplje, v: Soča 1953, št. 319, 320; Češpè smo lupile v Brdih, v: Trinkov koledar 1969, str. 43-48.

³⁴ Prčkajo, v: Soča 1948, št. 62.

³⁵ Čeriješnje, čeriješnje, v: Soča 1950, št. 150.

³⁶ Kako so Brici streljali proti toči, v: Glasnik Slovenskega Etnografskega društva 1971, št. 2, str. 16.

³⁷ Zagovarjanje, v: Naš čolnič 5/1927; ponovno objavljeno v: Glasnik Slovenskega etnografskega društva 13, 1972, št. 4, str. 29.

³⁸ Na primer: Ko zajaše Svet' Martin... v: Soča 1947, št. 13.

³⁹ T. Kermauner, n.d., str. 95.

⁴⁰ Svobodni kmetje. Zgodovinska pot zadružnikov iz Fojane na Dobrovo, Dobrovo v Brdih 1974, str. 6.

Primorskem ne bo mogel prezreti njegovega življenjskega primera. Vse te vede mu vendar veliko dolgujejo, veliko zaradi pionirskega in organizatorskega dela, veliko zaradi drobnih podatkov, ki jih je objavljaj in tako ohranjaj v svojih spisih. Dolgujejo pa mu tudi zaradi tistega, kar je sodil pisatelj Fran. S. Finžgar: "Vi, Zorzut, ste mojster, znate iz malega, iz nekaj nepomembnega, izluščiti, napraviti celo reč zanimivo, ki se jo lepo bere. Kar nadaljujte."⁴¹

Za Ludvikom Zorzutom se briškega narodopisja, preteklosti, umetnostno-zgodovinske podobe in sorodnega lotevajo nove generacije. Rezultati njihovih raziskav se objavljajo, in preočiten je razloček med temi objavami in Zorzutovimi spisi. Toda če pri tem pomislimo na Zorzutovo svojevrstnost, se zdi taka primerjava vendarle neupravičena. Zorzut je pričevalec in poročevalec z literarnim navdihom, saj mu je podobno kot poezija tudi publicistika "privrela iz srca".⁴² Želel je, da bi njegovo pisanje kar največ zaleglo, da bi imelo kar največ bralcev. Da bi to dosegel, si je pomagal tudi z "licentia poetica", ki je seveda dopustna le v literarnih delih. Pri mnogih sodbah je bil precej ohlapen ali pa himnično vznesen.

Brda zavzemajo v Zorzutovi bibliografiji najpomembnejše mesto, pisal pa je še o nekaterih slovenskih krajinah nič manj zavzeto in prav nič drugače. Ostajal je zvest samemu sebi v vsebinskih in izraznih pogledih. V pesmi Naša beseda⁴³ je zapel:

Dušo našo vso prevzame,
ko domače zgodbe pravi,
s toplim dihom nas objame,
žalostne vedri in zdravi.

Morda te besede najboljše pojasnjuje Zorzutovo pisanje, ko se je iz namena in metodologije "pol za šalo, pol za res" vendarle nabralo dosti dragocenih podatkov, izkušenj in napotil.

41 M. Breclj, n.o.m., 17.

42 M. Breclj, prav tam.

43 Ptička brigarca, Celje 1974, 22.

BESEDA O AVTORJU

Branko Marušič, dr. zgodovinskih ved, znanstveni svetnik Slovenske akademije znanosti in umetnosti, vodi raziskovalno enoto Zgodovinskega inštituta Milka Kosa v Novi Gorici. Pred tem je bil dvaindvajset let (1965 - 87) ravnatelj Goriškega muzeja. Je zgodovinar Primorske, avtor preko sedemstotih različnih člankov, razprav in drugih bibliografskih enot. Njegovo pomembnejše delo je *Primorski čas pretekli*. (Koper, 1985)

ABOUT THE AUTHOR

Branko Marušič, Ph.D in historical sciences, scientific advisor to the Slovene Academy of Arts and Sciences, head of the research unit of the Milko Kos Institute of History. Before that he was head of the Gorica museum for 22 years (1965-87). He is a historian of the Primorska region, the author of more than 700 different articles, essays and other works. His most important work is *Primorska in times past* (Koper, 1985).

284

SUMMARY

LUDVIK ZORZUT - BRDA FOLKLORIST. ON THE 100TH ANNIVERSARY OF HIS BIRTH

Ludvik Zorzut (1892-1977), born in Medana in the Brda region, at the extreme western edge of the Slovene ethnic territory, was one of the few Slovene dialectal poets. In his poetry as well as in his prose and essays he published much ethnographic material, especially of the geographical region of Brda and the Soča valley. The article draws attention to Zorzut's publications, which are not the fruit of intensive research but rather amateur inspiration and close attachment to his native place. After the second world war the works of Ludvik Zorzut were the basis for museum, library, archival and curator activities in the Yugoslav part of the former Gorica province. Thus in his literary as well as publicist creations he was a unique personality.

RIASSUNTO

LUDVIK ZORZUT - ETNOGRAFO DEL COLLIO. NEL CENTENARIO DELLA NASCITA

Ludvik Zorzut (1892-1977), nato a Medana nel Collio, agli estremi limiti occidentali del territorio etnico sloveno, è uno dei rari poeti dialettali sloveni. Nella sua poesia, nella prosa ed anche nel suo lavoro di pubblicista ha usato molti elementi del patrimonio etnografico, inerente, in particolare, la zona del Collio e dell'Isontino. Il saggio pone l'accento sulle opere di Zorzut che non sono il risultato di un intenso lavoro di ricerca, ma della sua passione amatoriale e di uno stretto legame con il paese natio. Dopo la seconda guerra mondiale Ludovik Zorzut è stato colui che ha posto le basi dell'attività museale, bibliotecaria, archivistica e di conservazione nella parte jugoslava della provincia goriziana, distinguendosi, sia in campo letterario che pubblicistico, per la sua originalità.